

Návrh expozice dle
čl.16 zadávací
dokumentace

Zjednodušený ideový návrh expozic

KUTNÁ HORA, VLAŠSKÝ DVŮR

ZJEDNODUŠENÝ IDEOVÝ NÁVRH EXPOZIC

Petr Kolínský

Radek Široký

1.

Zážitková expozice „Záhada ztraceného stříbra“ ve sklepních prostorách

Zážitek z této expozice bude především emotivní, vychází z autenticity gotických prostor sklepů, jejich atmosféry, (vlhkost, chlad, stísněnost, tma ...). Klade důraz na světelné a zvukové efekty. Sklepní prostory budou slabě nasvíceny po celé lince kontaktu podlah se stěnami. Důvodem je jednak snadná orientace v polosčeřeném prostoru a jednak imaginativní efekt „přijemného strachu“. V místnosti 012 bude umístěn monitor s projekcí animovaného krátkého filmu – pověst o ztraceném pokladu, který se automaticky startuje pohybovým čidlem při příchodu návštěvníků. Skončení projekce a postupné zhášení monitoru (krátká tma, pouze slabě svítí kontura podlahy) nastartuje pozvolné rozetmívání chodbičky (013), kde je slyšet úpění oběti šarvátek. Během procházení chodbičky světlo pohasíná a rozetmívá se v posledním, největším, sklepním prostoru 014. Při západní stěně jako bychom se probourali do stříbrné šachty: vidíme náznak výdřevy štoly, rumpál s naplněným košem, škvírami v hornině vidíme do její hloubky, žebřík, vyčnívající u koruny klenby směruje někam, kde tušíme světlo – povrch země. Je slyšet kutání, kapání vody, pištění a šustění myší. Zhora je slyšet denní život (cinkání ztraceného zvonku, jakési hlas, žebříňák, příroda – listí ve větru, ptáci,...). Uprostřed je efektně osvětlená truhla s pokladem, glejtem a plány štol. Po dostatečné chvíli začne vše uticat a pohasnat a světlo v místnosti č. 013 nás odvádí ven. Stejně nás světlo naviguje do č. 012 a k východu.

Prohlídka bez průvodce. Světla i zvuky jsou načasované na pobyt menší skupinky, aktivizace celého programu se spustí průchodem úzkou vstupní chodbičkou.

Účel a přínos expozice: prezentace principu kontroly, důrazného uplatňování královského regálu při těžbě a zpracování stříbra.

2.

Virtuální expozice „Šmitny“ na nádvoří

Nádvoří se stane významným společenským centrem Vlašského dvora nejen pro návštěvníky expozic, pro turisty, ale i pro širší veřejnost v denním provozu kombinované funkce celého objektu (reprezentační úloha městského úřadu) tak, aby se NKP Vlašský dvůr stala integrální součástí života města. Ovšem svým vybavením a výtvarně architektonickým zpracováním bude anticipovat celý nový systém rozšíření a prezentaci hlavního tématu, totiž zpracování stříbra a mincovní výrobní proces. Jedna ze šmiten, vyčleněná jako volně přístupný expoziční prvek, představuje jakousi návnadu pro další expozice. Před zazděnou šmitnou stojí lehká konstrukce se stříškou, tvaroslovně převzatá ze středověké iluminace a vybudovaná tak, že zaručuje určitý stupeň zastínění a zastřelení před povětrnostními vlivy. V otevřené okenici (na ploše zazděného okna šmitny) běží krátký upoutávkový sestřih: co nás v expozicích čeká, význam a funkce Vlašského dvora v minulosti, co byly a k čemu sloužily šmitny ... Na nádvoří bude umístěn volně přístupný mincovní lis, návštěvník bude mít možnost zakoupit si střížek a vyrazit si vlastní minci.

Volně přístupný expoziční prvek, úvod do dalších expozic.

Účel a přínos expozice: seznámení s prezentačními principy expozic, úvod do prezentace mincovního výrobního procesu

3.

60

Expozice „Královská mincovna“ v 1. NP

Hlavním tématem této expozice je prezentace výroby pražských grošů založená na inspiraci tzv. Kutnohorskou iluminací a jejím zhmotnění do reálného prostoru. Expozice využívá původní prostor gotické kaple a soubor místností imitujících gotické prostory. V těchto prostorách bude dominovat především autentická středověká architektura, plasticky nasvětlená.

Ve vstupním schodišti (1.06), oproštěném od všech výtvarných přídavků, bude dominovat reliéf portálu s nasvětlenými detaily. Abychom zdůraznili důvod latinského nápisu a nedobytnost královské pokladnice, tak se teprve před vstupem návštěvníků otevřou těžké kované bezpečnostní dveře (replika středověkých). Místnosti 1.03 a 1.04 budou jemně plasticky nasvětleny a budou vybaveny monitory s audiovizuálními programy o založení Kutné Hory a o jejím významu, o mincovní reformě krále Václava II., jejíž součástí bylo vybudování Vlašského dvora. V královské pokladnici (1.05) budou umístěny truhlice s replikami jednotlivých složek královského pokladu (mince jejich polotovary, razidla apod.). S replikami v truhlicích budou návštěvníci moci v rámci prohlídky manipulovat a prohlížet si je. Originály předmětů, z nichž se poklad skládal, budou podrobně prezentovány ve vitrínách, případně na informačních panelech.

Bývalá královská kaple (1.07) bude věnována původní středověké podobě Vlašského dvora jako účelového objektu, v němž byla soustředěna výroba mincí. Důraz bude položen na vysvětlení souvislostí mezi dispozicí a podobou objektu a technologickým postupem mincovní výroby, která v něm probíhala. Původní podoba objektu bude představena pomocí autentických gotických architektonických prvků a prostřednictvím fyzického modelu. Rozsah zásadní přestavby Vlašského dvora v 90. letech 19. století spojené s demolicí podstatné části autentických středověkých konstrukcí bude objasněn formou videomapingu, promítáním na fyzický model středověkého stavu.

V místnosti 1.08, která tvoří přístup k vrcholné části expozice ve velkém sále 1.10, bude na obou protilehlých stěnách instalována audiovizuální animace „cesty časem“ ze současné podoby objektu, novogotickou přestavbou 19. století do původního středověkého Vlašského dvora. Animace bude vytvořena s využitím historických ikonografických pramenů z doby před přestavbou a z průběhu přestavby.

Animovaná „cesta časem“ vede do velkého sálu 1.10, který je věnován technologií středověkého mincování. Jedná se o vyvrcholení hlavní prohlídkové trasy. Interiér celého sálu obsahuje postupně všechny dílčí úseky středověké iluminace. Podél stěn jsou rozmístěny jednotlivé kóje, které představují postupně fáze těžby, hutní proces – pražení, tavení a shánění rudy, přes slévárenské procesy – přepalování, zrnění, sázení verku a odlévání cánů až po mincovní postupy ve šmitnách – zpracování cánů a úpravu střížků, aby byly svědky vlastní ražby v preghausu, kterou autenticky demonstruje v dobovém kostýmu oděný pregéř. Expozice je prostorově uspořádána podobně, jako se staví filmové dekorace pro průběžné záběry z několika oddělených lokalit. V určitém okamžiku je návštěvník kamerou zaznamenán ve výrazném gestu při prohlídce (například když se sklonil nad detailem, umístěným v potřebné výšce) a je naklíčován do sekvence, promítané o kousek později, kde sám sebe může identifikovat jako součást výkladového historizujícího filmového záběru (například jak se klaní králi, který přijíždí do Vlašského dvora).

Každá kóje má svou vlastní náplň, vnímatelnou z různých hledisek. Pro děti je atraktivní „dětská trasa“, která v zábavně edukativní rovině předstírá dětem podklady pro vyplňování herních testů různých stupňů, podle věkových kategorií. Další hledisko – rovina vnímání – je přizpůsobeno „rychlému návštěvníku“, který se chce seznámit s expozicí obecně informativně. Pro zvídavého návštěvníka je připravena rovina obsáhlejší, když začne podrobněji zkoumat jednotlivé sekvence z různých úhlů pohledu. V nejodbornější rovině získá návštěvník odborník při podrobném sledování a odkrývání „skrytých“ výkladů netušené poukazy a zdroje informací. Kustod - animátor je víc než hlídačem, je pomocníkem a rádcem návštěvníků, naviguje je do patřičného směru, nabízí jim možnosti neobjevených překvapení. Návštěvník si sám řídí tempo i rytmus prohlídky, která je plnohodnotná ve všech vrstvách. Jak ve vrstvě rychlé informativní, zážitkové, tak i v hravé dětské, ale i v rovině podrobné, edukativní až odborné.

Účel a přínos expozice: prezentace mincovního výrobního procesu a jeho souvislosti se středověkou podobou a funkcí objektu Vlašského dvora, představení postupů těžby a zpracování stříbra, výroby mincí.

4.

Expozice „Královský palác“ ve 2. NP

Maketa Vlašského dvora po novogotické přestavbě bude umístěna v jedné z komnat královského paláce, kde se uskuteční hra s reflexí gotiky v 19. století. Bude prezentována jako autentická rekonstrukce, připravená jakoby pro právě natáčený hrany historický dokument. Ostatně předtáčky pro určité sekvence, které se promítly v předešlé

NH
61

expozici, budou právě v těchto kulisách realizovány. Například portréty králů, budou namalovány v kostýmech, které identifikujeme ve filmových sekvencích. Tyto kostýmy pak mohou být vystaveny v expozici coby raritní artefakty.

Síň králů by měla představovat jakousi galerii, obrazy budou zasazeny do stěny, možná do štukových kazet (reminiscence na 19. století), tím poukážeme na tradici a stabilitu obsahu prostoru (jakoby to tu bylo odjakživa, nejméně 150 let). Ostatní pokoje královského paláce budou zařízeny replikami historizujícího mobiliáře, jaké bychom přijali např. pro natáčení dobového filmu. Tajná komora bude upravena jako soukromá modlitební komůrka, osobní kaple králů (ekvivalent kapli sv. Kateřiny na Karlštejně).

V každém pokoji bude umístěna velkoplošná grafika (dřevořez, ...), znázorňující události, vztahující se k využívání Vlašského dvora českými králi.

Prohlídka s průvodcem.

Účel a přínos expozice: prezentace významu Kutné Hory a Vlašského dvora v českých dějinách, představení Vlašského dvora jako místa pobytu i důležitých jednání českých králů

5.

Expozice „Kutnohorské osobnosti“ a „Městská správa v průběhu staletí“ na chodbách

Portréty osobností budou vytvořeny jednotnou technikou – obrazy, grafiky, fotografie budou překresleny jedním autorem formou portrétní perokresby. Tím celá prezentace dosáhne jednoty a grafické srozumitelnosti. Informace budou doplněny fotografiemi reálií a kopiami dokumentů. Časová osa poběží v prostoru chodeb bez ohledu na tvarovou a materiálovou diskontinuitu podkladu stěny, přes reliéf stěn, oken a dveří jako kombinace panelů s infografickým obsahem, které přerůstají do malované grafiky na stěnách a dalších architektonických detailech. Informační systém (tabulky s označením pracovišť) budou vytvořeny a zakomponovány grafikem do prezentovaného celku. Pro prezentaci souvisejících 3D sbírkových předmětů doporučujeme nástenné vitríny místo sloupových z důvodu bezpečnosti a úklidu.

Místo nástěnek s připínáčky navrhujeme infoboxy, nebo monitory s průběžně listujícím a obměnným obsahem.

Prohlídka bez průvodce.

Účel a přínos expozice: prezentace průřezu dějinami města Kutné Hory

6.

Oddechová zóna a expozice „Letem kutnohorským světem“

Vybavení informačního návštěvnického centra, relaxačního interaktivního sálu, bude komponované z funkčního a zároveň jednoduchého/čistého/hygienického designového mobiliáře (sedací nábytek a prvky, pololehací prvky, pro rodiny s dětmi i lehací prvky, malé stolky) k relaxačním a občerstvovacím aktivitám (drobný prodej občerstvení, sanitární zázemí). Několik dotykových monitorů s populárně naučnými programy a hrami návštěvníky informuje a naviguje pro návštěvu dalších památek, možnost multimediálního „listování“ kutnohorskými reáliemi (památky, osobnosti, historické mapy, historická ikonografie). Prostory jsou zařízeny v „ostrovních“ kompozicích, oddělených sedacími a odkladovými prvky (věšákové zástěny a paravány,...). Některé z ostrovních nabídek jsou kreativně relaxační (kreslení, bastlení, hry s „chytrými“ hračkami, stavění, např: architektonické stavebnice – postav si klenební oblouk a pod...).

Účel a přínos expozice: poskytování návštěvnického servisu, nabídka návštěvy dalších památek, rozšíření informací o dějinách města Kutné Hory

Podrobný návrh
místnosti 1.10
"Mincovna"

KUTNÁ HORA, VLAŠSKÝ DVŮR

PODROBNÝ NÁVRH MÍSTNOSTI 1.10 „MINCOVNA“

Petr Kolínský

Radek Široký

1.

Základní ideje, myšlenky a účel této expoziční části

Jak vyplývá ze základní koncepce řešení expozic, východiskem je středověká iluminace a její transformace do reálného prostoru a řízená animace za interaktivní účasti návštěvníků. Jednotlivé součásti středověké simultánní iluminace jsou v podobě jakýchsi kójí, manzionů, rozmištěny postupně kolem všech stěn sálu a zároveň vytvářejí dva centrální volnější prostory, jakási náměstíčka. První náměstíčko, situované při vstupní části prostoru, je vybaveno třemi maketami Vlašského dvora. Postupujeme retrospektivně od současnosti přes 19. století až do středověku.

První maketa zachycuje aktuální stav objektu a jeho využití v současnosti – městský úřad a šestidílná Expozice. Z makety je patrné, kde je které využití situováno.

Druhá maketa představuje fázi rekonstrukce a dostavby v 19. století a na podestě kolem dokola jsou umístěny malé monitory s dokumentací přestavby, zmínky o osobnostech s místem spjatých a s využitím Vlašského dvora po přesunu mincovní výroby do Prahy.

Třetí interaktivní maketa Vlašského dvora představuje středověký stav. Maketa je umístěna na podestě, která je vybavena dotykovými ikonkami, kterými může návštěvník iniciovat jakoukoli sekci technologického postupu výroby mincí. V tom okamžiku se aktivuje příslušná výrobní etapa v maketě. Signál je synchronizován s poukazem na totožný objekt v reálném prostoru expozice mincovny. Každá sekce expozice je obchozí, zpředu tvoří dokonalou až filmově hodnověrnou dobovou situaci s výkladem určité technologické fáze, s atraktivními detaily a sbírkovými předměty, bezpečnostně zakomponovanými do dané konfigurace. Logiku postupu zpracování stříbra podporuje řazení jednotlivých reálných lokalit (sekcí) v sále a vychází z postupného seřazení pracovních fází těžby, zpracování stříbra a výroby mincí v Kutné Hoře. Na stěnách a na matných výkrytech před okny jsou doplňkové grafiky a informace, které reagují na estetiku iluminace, ale přinášejí nové významové konotace.

2.

Programová náplň

Těžba:

V jedné z kójí je umístěn rumpál, vytěžující z podzemí na povrch (ze sklepa, kterým jsme prošli na začátku při návštěvě středověkého sklepení a rozluštění záhad ztraceného stříbra) putýnky s rudou. Druhá, podrobnější vrstva sledování je situována do rubového (zadního) pohledu – kulisy, tvořící prospekt každé sekce. Kulisy se z rubu stávají nosiči dalších vrstev informací, výkladů, nových neočekávaných překvapení (pověst, detail artefaktu, způsob ošetření sbírkového předmětu apod.), které návštěvník musí aktivizovat a objevit (např. otevřít okénko, v něm je umístěná lupa, nasměrována na detail surové horniny, která je zpředu součástí hromádky rudy, adjustované v bezpečnostní schránce – vitrínce). Exponáty: nářadí a nástroje horníků, oděv a ochrana při práci, přepravní prvky (putýnky, kolečka,...), vážení, evidence a obchodování, nerosty/vytěžená ruda zvětšená lupou, možnost potěžkání,...

Wh.

Hutnický:

Velká hutnická kóje bude obsahovat tři hlavní procedurální výklady – Pražení rudy, Tavení rudy a Shánění. Každý z těchto technologických postupů má specifické projevy, závislé na podmínkách a zručnosti tavičů. Tato kóje se skládá ze tří pecí. V první bude předvedena ukázka pražení na tzv. kamínek, druhá prezentuje stavení kamínku s olovem, které váže stříbro a ve třetí, sháněcí peci, se stříbro odloučí ze slitiny. Exponáty této kóje budou produkty z jednotlivých fází, jejich rozborové infrafotografie a reálné ukázky pro porovnání (potěžkání): kamínek / slitina / stříbro. Stříbro bude rovněž prezentováno ve formě bochníkového ingotu (v předepsaném tvaru a váze) ..., imitace bochníku k potěžkání.

Mincovna:

Má tři základní části – prenárnu (mincovní slévárnu), šmitnu (mincovní kovárnu) a preghaus (vlastní mincovní razírnu).

Prenárna je další trojdílná kóje, kde preněř, kerner a gysar zpracovávají stříbro do potřebné kvality a tvarovatelnosti. Uvidíme, jak preněř zde čistí stříbro v hrncovité nádobě, kerner bude zrnit měď, připravovat přísady a lít v kernárně taveninu přes březová koštata do vody a gysar za dohledu mincovního úředníka vardajna bude vážit stříbro a přesné množství mědi pro slití v gysárně. Poslední fáze zpracování stříbra v mincovní slévárně – odlévání cánů – bude prezentováno v závěru této sekce. Mincovní slévači jsou ploché siluety dělníků, převzaté z kutnohorské iluminace, jejich tváře však jsou vyřízlé a místo nich se do stejné pozice můžou nastavit malí návštěvníci k vyfotografování. Exponáty: hrncovitá nádoba (tzv. test), březová koštata s vědrem, váhy na přesný poměr mědi a stříbra, ukázka cánů (tyče kruhového průměru). Ve vitríně čisté stříbro, měděná zrnka, mincovní slitina.

Šmitna má dvě části, dělí se na zpracování cánů a na úpravu střížků. Jeden minciř rozková plech, rozstříhá jej na čtverce a ostříhne na střížek nebo čtyřrázem roztepe. Další minciř klopováním zakulatí okraje sloupku mincí a kvečováním vyrovná střížky. Nakonec přijde bělení – vyváření v roztoku kuchyňské soli a vinného kamene. Tyto specifické zručnosti jsou prezentovány v rámci 3D převedení fragmentů z iluminace, do které jsou vkomponovány monitory se záběry na detaily zručnosti minciřů. Exponáty: nástroje pro rozkování a rozstříhání stříbrného plechu, nástroje na klopování a kvečování a „studené“ ohniště s nádobou na bělení.

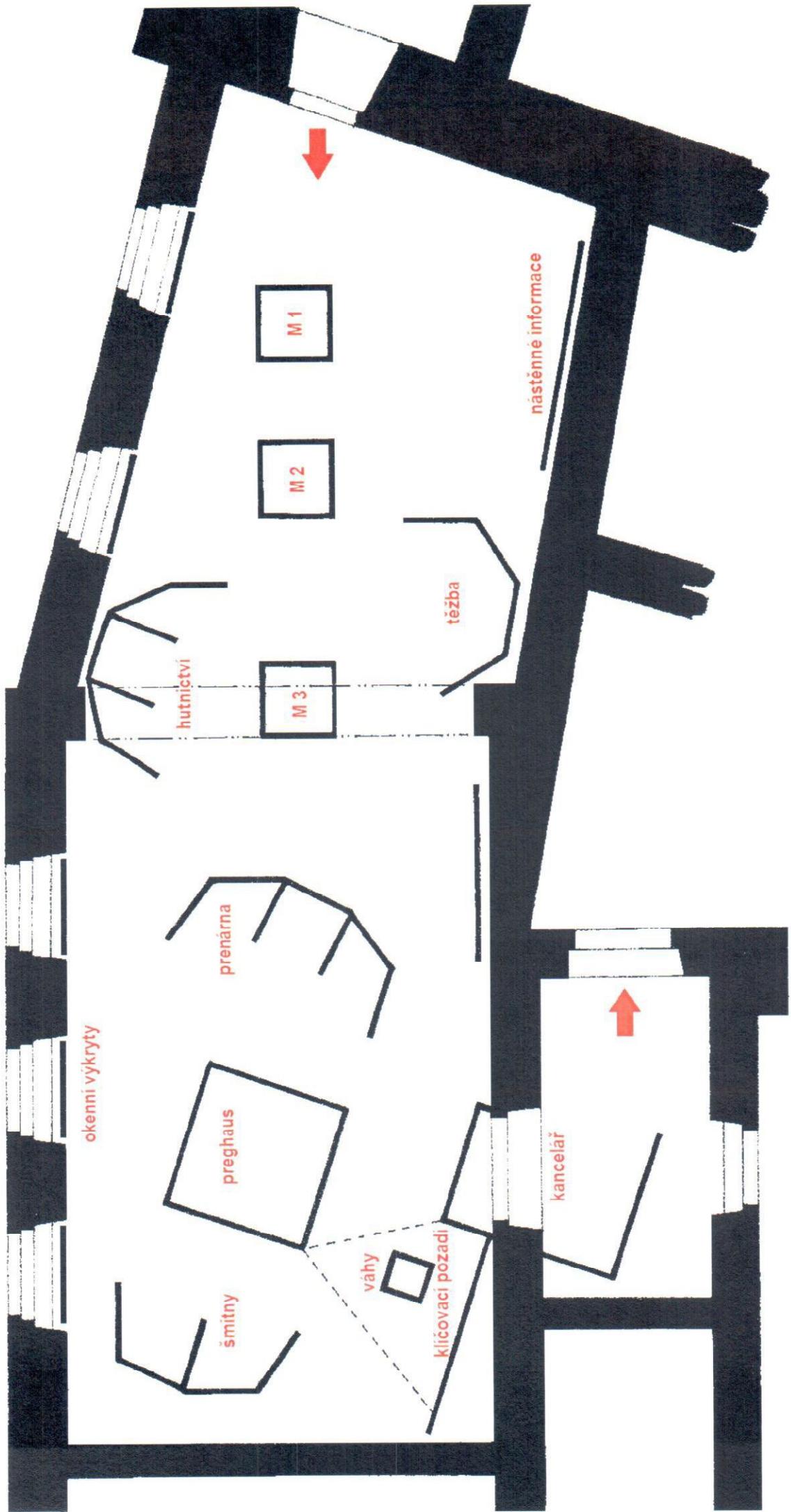
Preghaus:

Je vyústěním celého procesu, celé expozice a je umístěn v druhé části této expozice v centru, jako ostrovní instalace ve druhém náměstíčku. Je to domeček, tvaroslovně převzatý z iluminace a je zařízen pregéřským vybavením pro dva pregéře. V této interaktivní simulaci kustod v pregéřském kostýmu vysvětluje způsob ražby, popisuje nástroj a vyrazí minci (cca 1 x za 30 minut).

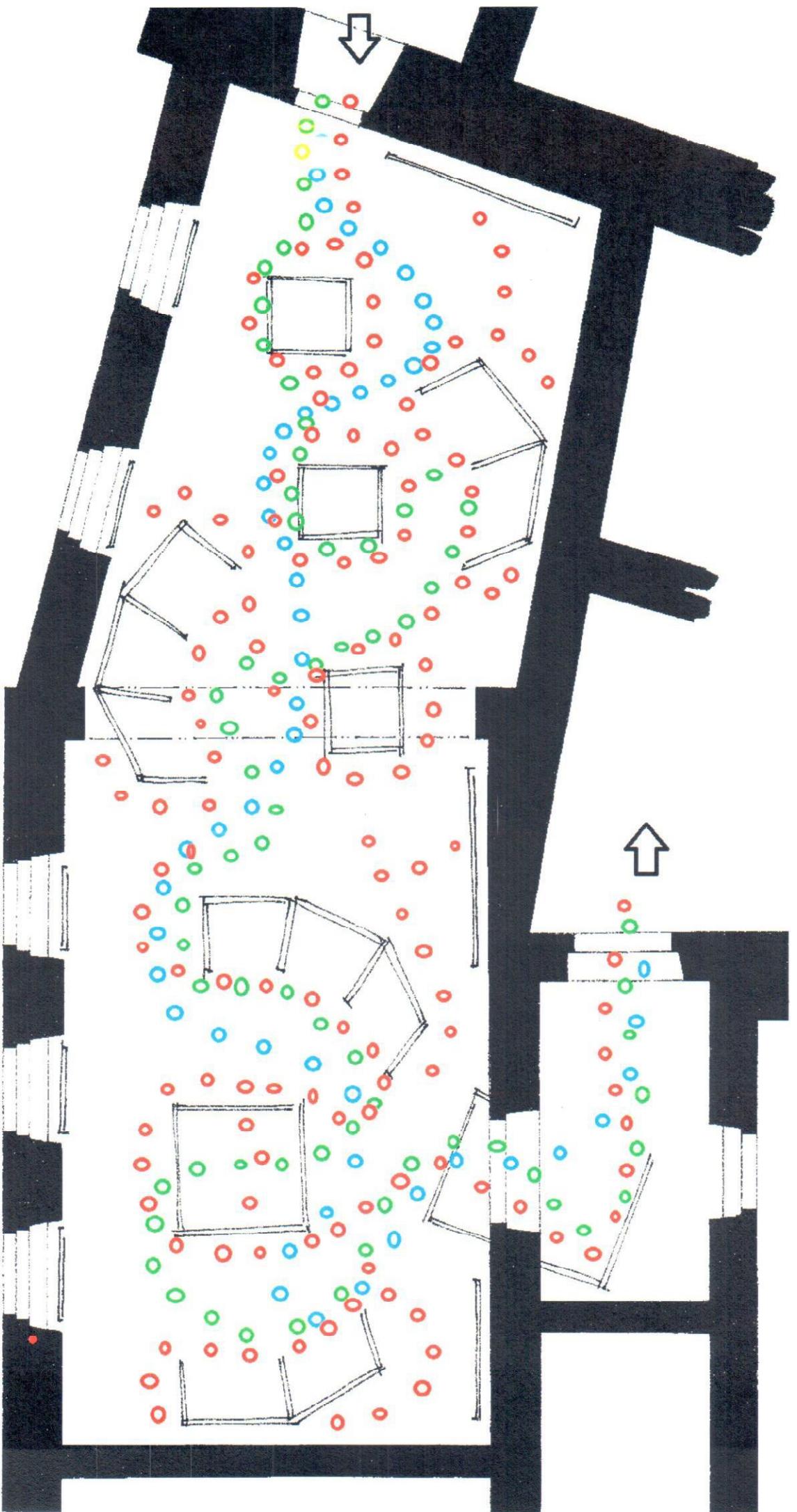
Návštěvníci si mohou jeho kladivo potěžkat a pak si vyzoušet „soft“ verzi ražby jednostranné mince na koženém odhlučněném podkladě (ražba z měkkého materiálu, lehčí kladivo, bez rány). Vyraženou minci si návštěvník může zvážit na mincovních váhách. V okamžiku, když se k váhám skloní, je zaznamenán kamerou a naklícován do AV programu v následující kójí. Exponáty: spodní a svrchní razidla, kladivo, pracoviště dvou pregéřů, hotové mince, zvětšeniny mincí z rubu a z lícu, soutisk, zvětšené detaily razidel...

Poslední kójí expozice je tzv. **kancelář** (opět tvaroslovně převzatý portál domečku z graduálu), skrze kterou návštěvníci procházejí u východu. Zde je zdokumentován postup evidování výroby, pracovních zápisů a vyplácení jednotlivých profesí. Rovněž odškrťávání hluchých pregéřů, kteří nemohli díky velkému parcovnímu nasazení v neúnosně hlučném prostředí pokračovat v práci. V AV programu se návštěvník pozná, jak se klaní přijížděcímu králi.

Půdorys expozice

Půdorys expozice - cesty

10
M. h.
ZIP
západodětský institut pro ochranu a dokumentaci památek
o.p.s.
Tomanova 3-5
301 00 Plzeň
IČ: 26324105, DIČ: CZ26324105, tel.: 377 422 338

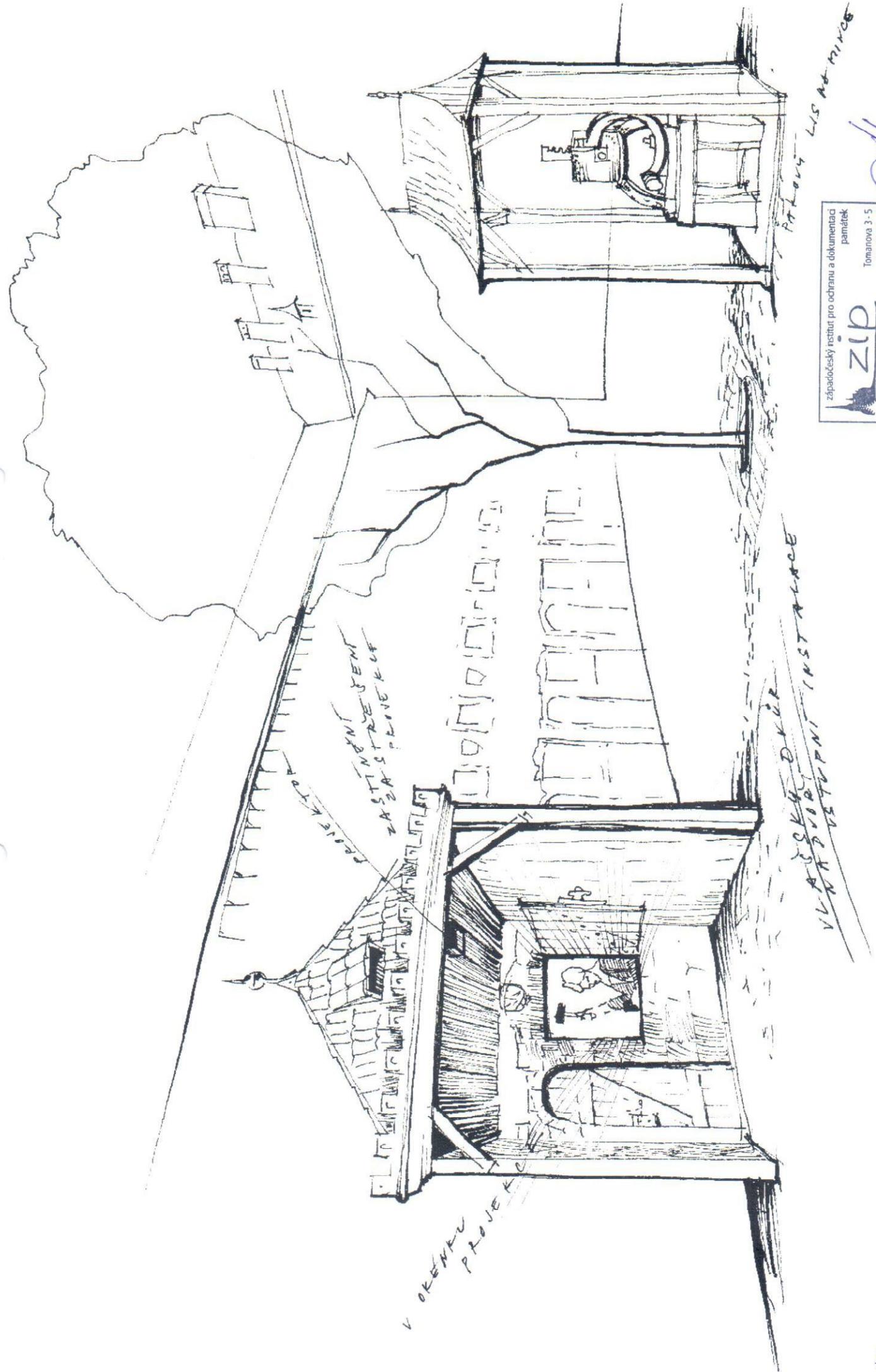
5

MINCOVNA místnost 1.10
0

zvidavý návštěvník
standardní návštěvník
rychlý návštěvník

○ ○ ○

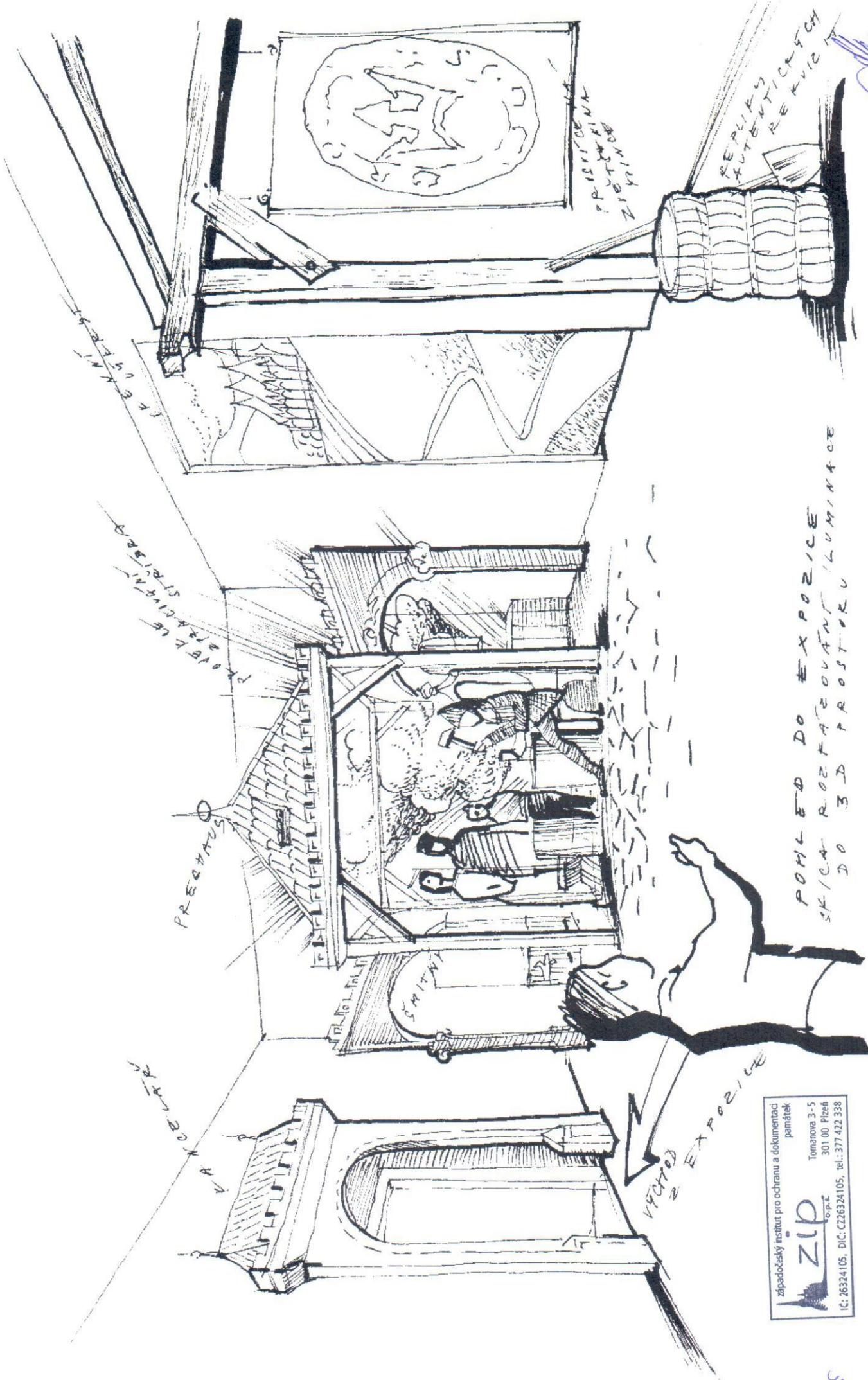
Pohledy do expozic

západoceský institut pro ochranu a dokumentaci
památek
ZIP
Tomanova 3-5
301 00 Plzeň
IČ: 26324105, DIČ: CZ26324105, tel.: 377 422 338

O. P. A.

41

Literární scénář

KUTNÁ HORA, VLAŠSKÝ DVŮR
LITERÁRNÍ SCÉNÁŘ EXPOZICE MINCOVNA, MÍSTNOST Č. 1.10

Radek Široký

Nástěnné informace u vstupu

Výtvarně zpracované přehledné schéma výroby mincí ve středověku bude zpracováno podle tabulky (viz příloha) s využitím Kutnohorské iluminace. Předmětem výkladu je celý proces výroby pražských grošů v kutnohorské mincovně ve 14. - 15. století začínající těžbou stříbrné rudy a končící evidencí vyražených mincí.

M1 - První maketa

Vlašský dvůr v současnosti

Popisky částí – aktivní ikony:

Vstup

Pokladna

Šmitna na nádvoří

Záhada ztraceného stříbra

Královská mincovna

Královský palác

Kutnohorské osobnosti

Městská správa v průběhu staletí

Návštěvnické centrum

Městský úřad

M2 - Druhá maketa

Vlašský dvůr kolem 1900

Popisky částí – aktivní ikony:

Vstup

Škola

Brána s věží

Kaple

Královský palác

M3 - Třetí interaktivní maketa

Vlašský dvůr ve 14. století

Radek Široký

Popisky částí – aktivní ikony:

Brána s věží

Kaple

Královský palác

Horní úřad a horní archiv

Šmitny

Mincmistrovský dům

Hradby

Kóje těžba

Nápis: Doly / Těžba stříbra

Audiovizuální pásmo přibližuje možnosti středověkého dolování od vyhledávání nalezišť rud, přes jejich získávání povrchovou a přípovrchovou těžbou až po náročné hlubinné dolování. Při něm bylo nutné zajišťovat celou řadu pomocných prací. Kromě dopravy rudy na povrch a její úpravy na povrchu šlo také o odvádění a čerpání podzemních vod zaplavujících štoly. Proces těžby uzavírá rudný trh, na němž těžaři prodávali rudu rudokupcům k dalšímu zpracování.

Kóje hutnictví

Nápis: Hutě

Popisky částí:

Pražení rudy

Tavení rudy

Shánění

Audiovizuální pásmo popisuje technologii hutnického zpracování vytěžené rudy od jejího pražení na tzv. kamínek, tavení s příměsí olova v šachtových pecích a následné odlučování stříbra ze slitiny ve sháněčích pecích.

Kóje prenárna

Nápis: Prenárna / Mincovní slévárna

Popisky částí:

Přepalování stříbra

Zrnění mědi (Kernárna)

Sázení verku (Gysárna)

Odlévání cánů

Audiovizuální pásmo přibližuje technologii slévárenského zpracování hutního stříbra dodávaného do mincovny v bochníkových ingotech. Po vyčištění stříbra přepalováním bylo v gysárně za přesného dohledu královského úředníka prováděno sázení verku, míšení stříbra s mědí v přesném poměru. Zrnková měď k tomu byla připravována v kernárně. Práce ve slévárně vrcholily odléváním tyčových polotovarů pro další kovářské zpracování, tzv. cánů.

✓

25.

Kóje šmitna

Nápis: Šmitna / Minciřská dílna

Popisky částí:

Zpracování cánů

Úprava střížků

Audiovizuální pásma zpřístupňuje proces kovářského (minciřského) zpracování polotovarů k výrobě mincí. Stříbrné tyče (cány) byly vykovány na plech a rozstříhány na čtvercové polotovary. Ostřiháním nebo roztepáním jejich okrajů tzv. čtyřázem z nich byly dále vyráběny kruhové polotovary, střížky. Ty byly dále upravovány klopováním (zakulacením okrajů oklepáním sloupku střížků), kvečováním (vyrovnaním střížků) a bělením (vyvářením v roztoku kuchyňské soli).

Kóje preghaus

Nápis: Preghaus / Ražba pražských grošů

Audiovizuální pásma prezentuje vlastní ruční ražbu pražských grošů na připravené střížky pomocí spodního a svrchního razidla.

Kóje kancelář

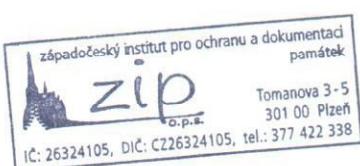
Nápis: Kancelář

Audiovizuální pásma přibližuje dohled přísný dohled královských úředníků nad celým výrobním procesem v královské mincovně. Evidovány byly nejen vyražené mince ukládané do pokladnice, ale i jejich polotovary.

Příloha: Postup výroby pražských grošů ve 14. – 15. století

© ZIP o.p.s.

Plzeň 2017

✓

26

Postup výroby pražských grošů ve 14. - 15. století

Provozovna	Činnost	Pozice	Popis	Produkt
Doly	Těžba	Havíř	těžba rudy	vytěžená ruda
Hutě	Pražení rudy		pražení pyritických rud na tzv. kamínek	tzv. kamínek
	Tavení rudy		tzv. kamínek se taví s olovem, olovo váže stříbro	slitina
	Shánění		odlučování stříbra ze slitiny ve sháněcích pecích	stříbro v bochníkových ingotech
Mincovna slévárna (prenárrna)	Přepalování stříbra	Prenéř	rafinování, čištění stříbra v hrncovitých nádobách, tzv. testech	čisté stříbro
	Zrnění mědi	Kerner	příprava přísady, tavenina lita přes březová koštata do vody	měděná zrnka
	Gysárna	Sázení verku	mišení stříbra s mědí v přesném poměru, za dohledu mincovního úředníka (vardaj)	mincovní slitina
Mincovna	Odlévání cánů	Gysar	odlévání polotovarů pro další kovářské zpracování	cány, tyče kruhového průřezu
	Zpracování cánů	Odlévání cánů	kování na plech, rozstříhání na čtvercové polotvary, ostříhání nebo roztepání čtyřzázem	střížky
	Mincíř	Mincíř	klopování (zakulacení okrajů oklepáním sroupkou), kvečování (vyrovnání střížků), bělení (vyváření roztokem kuchyňské soli)	střížky upravené pro ražbu
Mincovní kovárna (šmitna)	Úprava střížků	Úprava střížků		
	Ražba	Pregér	ruční ražba, spodní a svrchní razidlo, kladivo	mince
	Preghaus	Pregér		